

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นองค์ประกอบสำคัญยิ่งสำหรับการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้เพราะ การศึกษาเป็นรากฐานของการพัฒนาทางด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ดังที่ อารุง จันทวานิช ไทกล่าวไว้ว่า การให้การศึกษาแก่ประชากรของประเทศนั้น เป็นราก ฐานของการพัฒนาทั้งหมด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้การศึกษาในระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับ เป็นบริการที่รัฐพยายามจัดให้ประชาชนอย่างเต็มที่ (1: 13) การศึกษาระดับนี้มีความสำคัญอย่างมาก ดังแผนการศึกษาแห่งชาติได้ระบุไว้ในหมวด 3 ข้อ 31 ว่า

เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถขั้นพื้นฐานและให้ สามารถคงสภาพออกเขียนได้ คิดคำนวณได้ มีความสามารถประกอบ อาชีพตามควร แก้วและความสามารถได้ และสามารถดำรงตนเป็นพลเมือง คีในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (2: 14-15)

จากสภาพการ เรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ของ โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาตินั้น ยัง ประสบกับปัญหาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียนและครู กล่าวโดยสรุปคือ พฤติกรรมของ ครูไม่สอดคล้องกับความคาดหวังของหลักสูตร ในสภาพที่โรงเรียนส่วนใหญ่ขาดแคลน สื่อการเรียนการสอนและเทคโนโลยีต่าง ๆ การเรียนการสอนส่วนใหญ่มีลักษณะครูเป็น ศูนย์กลาง ใช้วิธีปกครองแบบควบคุมอย่างใกล้ชิด ให้นักเรียนปฏิบัติตามระเบียบแบบ แผนของโรงเรียนอย่างเคร่งครัด และใช้วิธีสอนการอบรมตัวยาราจาเป็นสำคัญ (3: 27-28) สำหรับตัวผู้เรียนนั้น คุณภาพของนักเรียนที่จบประถมศึกษาในก้านผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนและคุณสมบัตินี้จำเป็นในการดำรงชีวิตอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ เหลือมล้ำ กันและไม่สอดคล้องกับสภาพความทองการทางเศรษฐกิจ สังคม ของประเทศและของ ทองถิ่น (3: 109)

สำหรับเป้าหมายของการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529) ได้มุ่งเน้นเรื่องการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ลดความสูญเปล่าทางการศึกษา โดยเฉพาะอัตราการตกซ้ำชั้น ปรับปรุงมาตรฐานการศึกษาให้สูงขึ้นและมีคุณภาพทัดเทียมกัน โดยการสนับสนุนในเรื่องวัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอน และการพัฒนาบุคลากร (4: 53)

จากเป้าหมายตามแผนพัฒนาการศึกษามิได้กล่าวแล้ว จะเห็นได้ว่าวิธีการสำคัญอย่างหนึ่งในการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนก็คือการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา เพราะบุคลากรเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การทำงานเกิดประสิทธิผลได้

บุคลากรทางการศึกษาที่มีบทบาทโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนในโรงเรียนคือครู เพราะครูมีความสำคัญต่อการศึกษาทุกระดับ เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถขั้นพื้นฐาน สามารถคงสภาพอ่านออกเขียนได้ คิคคำนวณได้ มีความสามารถประกอบอาชีพตามควรแก่วัย และดำรงตนเป็นพลเมืองดีในระบอบการปกครองในปัจจุบัน ครูจึงเป็นตัวกำหนดอันสำคัญต่อประสิทธิภาพของนักเรียน (5: 45) ดังนั้นครูจึงควรได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถในด้านการจัดการเรียนการสอนและในเชิงวิชาการที่ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน สิ่งที่จะช่วยให้ครูเกิดพัฒนาการด้านดังกล่าว อันอาจช่วยให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพก็คือ การนิเทศการศึกษา เพราะการนิเทศการศึกษาจะช่วยปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครู ซึ่งเป็นการช่วยปรับปรุงคุณภาพของการศึกษา เพื่อลดความสูญเปล่าและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ดีขึ้น และสอดคล้องกับความต้องการของสังคมในปัจจุบันและอนาคต (6: 51)

บุคคลที่ทำหน้าที่นิเทศการศึกษาจะเป็นผู้ให้การสนับสนุน ช่วยเหลือและมีส่วนร่วมในการปรับปรุงการเรียนการสอน ผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศศึกษานั้นอาจได้แก่

- 1.ศึกษานิเทศก์ ได้แก่ ศึกษานิเทศก์โดยตำแหน่งที่ปฏิบัติงานอยู่ตามอำเภอ จังหวัด เขตการศึกษาและกรม

2. ครู ใ้แก่ ครูวิชาการประจำกลุ่มโรงเรียน ครูหัวหน้าฝ่าย และ ครูหัวหน้าหมวด ซึ่งจะช่วยงานนิเทศการศึกษาได้ ทั้งเป็นการส่วนตัวและเป็นทางการ

3. ผู้เชี่ยวชาญ คือบุคคลที่โรงเรียนเชิญมาเป็นวิทยากร เพื่อช่วยเหลือ แนะนำ และให้ความรู้เกี่ยวกับการเรียนการสอนของครู

4. ผู้บริหารการศึกษาระดับต่าง ๆ ใ้แก่ ระดับกระทรวง กรม จังหวัด อำเภอ ประธานกลุ่มโรงเรียน ครูใหญ่ และผู้ช่วยครูใหญ่ เป็นต้น (7: 16)

อย่างไรก็ตามจากสภาพปัจจุบัน ความเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้า ด้านการศึกษา ตลอดจนการขยายตัวในค่านขนาดของโรงเรียน ทำให้นักเรียนและ บุคลากรในโรงเรียนมีจำนวนเพิ่มขึ้นกว่าแต่ก่อนมากมาย การนิเทศการศึกษาโดยศึกษานิเทศก์และผู้บริหารการศึกษาซึ่งเป็นบุคลากรภายนอกโรงเรียนนั้น ไม่สามารถ ทำการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนได้เพียงพอและทั่วถึง (8: 92) เนื่องจากบุคลากร กังกล่าวมีจำนวนจำกัด โดยเฉพาะศึกษานิเทศก์ซึ่งมีหน้าที่นิเทศการศึกษาโดยตรง มีจำนวนไม่สมดุลงกับจำนวนครูที่มีอยู่ กล่าวคือ ปริมาณศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีเพียง 1,792 คน แต่จำนวนครูมีถึง 329,374 คน (9: 92) คิดเป็นอัตราส่วนศึกษานิเทศก์ : ครู เท่ากับ 1: 183.8 โดยเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าวและเพื่อให้การศึกษาค่าเน้นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงสมควรส่งเสริมให้มีการนิเทศการศึกษาในอีกลักษณะหนึ่ง คือ การนิเทศ การศึกษาภายในโรงเรียน ขึ้น ซึ่งการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน อาคม จันทสุนทร กล่าวว่า เป็นการจัดการนิเทศการศึกษาโดยบุคลากรในโรงเรียนเอง ผู้นิเทศ ใ้แก่ครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ หัวหน้าหมวดหรือหัวหน้าสาขาวิชา และหัวหน้า ฝ่ายต่าง ๆ ที่โรงเรียนคัดเลือกและแต่งตั้งขึ้น (10: ภาคผนวก 25)

การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนถือว่าเป็นวิธีการที่เหมาะสมที่สุด กับสังคมไทยในปัจจุบัน ทั้งนี้ สงัด อูทรานันท์ ใ้ให้เหตุผลว่า เนื่องมาจาก

1. ศึกษานิเทศก์โดยตำแหน่งมีจำนวนจำกัด ไม่สามารถตอบสนอง ความต้องการการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนต่าง ๆ ได้ทั่วถึง

2. สภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียนแต่ละแห่งไม่เหมือนกัน จึงเป็นการยากที่ศึกษานิเทศก์ซึ่งอยู่ภายนอกโรงเรียนจะรู้สภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียนที่แท้จริงได้ การสนองความต้องการจึงเป็นไปได้ยาก

3. ในสภาพปัจจุบัน บุคลากรในโรงเรียนส่วนใหญ่มีความรู้ความสามารถเพียงพอ และบางครั้งยังมีความชำนาญเฉพาะสาขาวิชาอีกด้วย จึงสมควรจะได้ใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เหล่านี้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด และยังเป็นการยอมรับซึ่งกันและกันด้วย

4. เป็นการสอดคล้องกับปรัชญา หลักการและวิธีการของการนิเทศสมัยใหม่ที่สุด ซึ่งการนิเทศสมัยใหม่ จะเกิดขึ้นโดยความร่วมมือ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่ใช่ต้องมีคนมากคอยชี้แนะให้ทำงานตลอดเวลา (11: 2)

จากเหตุผลความจำเป็นและความเป็นไปได้ดังกล่าวแล้ว โรงเรียนควรได้ดำเนินการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนขึ้น เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของครู อันจะทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดทางการเรียนของนักเรียน

จากสภาพการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนที่ได้ดำเนินการมาแล้วนั้น พบว่า ยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ต้องการได้รับการสนับสนุนและประสบการณ์ปัญหาและอุปสรรคหลายประการ ดังผลการวิจัยที่ผู้ศึกษาไว้ในพื้นที่และกลุ่มประชากรต่าง ๆ กัน เช่น

พ.ศ. 2522 วินัย ทะสิตย ใต้ทำการวิจัยเรื่อง "สำรวจการปฏิบัติจริงในการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษาในเขตการศึกษา 2" กลุ่มประชากรประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนในเขตการศึกษา 2 สังกัดกรมสามัญศึกษาเทศบาล และองค์การบริหารส่วนจังหวัด ผลการวิจัยพบว่า

1. การปฏิบัติในค่านกระบวนกรจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา โดยสรุปแล้ว ผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นสอดคล้องกันว่า การปฏิบัติในค่านนี้อยู่ในเกณฑ์น้อย

2. การปฏิบัติด้านโครงการต่าง ๆ ที่จัดทำในการนิเทศการศึกษา ภายในโรงเรียนประถมศึกษา โดยสรุปแล้ว ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นขัดแย้งกัน โดยผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่า การปฏิบัติในค่านี้อยู่ในเกณฑ์น้อยที่สุด

3. การปฏิบัติกิจกรรมในการนิเทศการศึกษา โดยสรุปแล้ว ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า การปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อย ซึ่งไต่ถาม การปฏิบัติในด้านกิจกรรม การนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาหลักสูตร การปฏิบัติในด้านการส่งเสริมวิชาการแก่ครูและการปฏิบัติในด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร ส่วนในด้านที่ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความคิดเห็นในทางที่ขัดแย้งกัน โดยที่ผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่า การปฏิบัติในค่านี้อยู่ในเกณฑ์น้อย แต่ครูมีความเห็นว่า การปฏิบัติในค่านี้อยู่ในเกณฑ์น้อยที่สุด ซึ่งไต่ถาม การปฏิบัติในการนิเทศการสอน และการปฏิบัติงานนิเทศในด้านการประเมินผล และยังมีอีกด้านหนึ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความคิดเห็นขัดแย้งกัน โดยที่ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นว่าปฏิบัติค่านี้อยู่ในเกณฑ์มาก แต่ครูเห็นว่า ปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อย ซึ่งไต่ถาม การปฏิบัติในด้านการใช้วัสดุทัศนูปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกและห้องสมุด

4. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นตรงกันว่า มีปัญหาอุปสรรคมากในด้านขาดแคลนงบประมาณ วัสดุเพื่อเอื้ออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน ขาดแคลนวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญทางการนิเทศการศึกษา ขาดแรงสนับสนุนจากหน่วยงานเจ้าสังกัดและขาดความร่วมมือที่รับผิดชอบในการจัดการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนโดยตรง เพราะมีงานล้นมืออยู่แล้ว (12: ง - ฉ)

พ.ศ. 2523 นิตยา ปรีชาหาญ ไต่ถามการวิจัยเรื่อง "การจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร" โดยทำการสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูปฏิบัติการ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครู มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า โรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และจัดลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การจัดทำวัสดุทัศนูปกรณ์ การส่งเสริมวิชาการ กิจกรรมเสริมหลักสูตร กระบวนการนิเทศการศึกษา การประเมินผลงานนิเทศการสอน การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน

ส่วนในค่านโครงการและกิจกรรมที่ปฏิบัติจริงในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยสรุปแล้ว ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความคิดเห็นสอดคล้องกันค่านการนิเทศการสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตรและการประเมินผล อยู่ในระดับกลาง ส่วนในค่านการส่งเสริมวิชาการและการจัดทำและใช้สื่อทัศนูปกรณ์ ผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่ามี การปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มาก แต่ครูมีความเห็นว่ามี การปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

ค่านปัญหาอุปสรรค พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ปัญหาในการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และจัดลำดับความสำคัญของ ปัญหาในการปฏิบัติจากมากไปหาน้อย ดังนี้ งบประมาณการนิเทศการศึกษา การประเมินผล การทำและใช้สื่อทัศนูปกรณ์ การนิเทศการสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตร การนิเทศการศึกษากายในโรงเรียน การส่งเสริมวิชาการ (13: ง - ฉ)

พ.ศ. 2524 ชลอ จันทรกุล ได้ทำการวิจัยเรื่อง "บทบาทการนิเทศ การศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดศรีสะเกษ" โดยให้ทำการสำรวจ ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาและครูประจำการ พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู เกี่ยวกับบทบาทการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษา และปัญหาอุปสรรคต่อการนิเทศการศึกษาไม่แตกต่างกัน และมีปัญหา ปานกลาง ปัญหาในการนิเทศการศึกษาคือ ขาดงบประมาณ ครูผู้สอนขาดความรับผิดชอบ และผู้บริหารโรงเรียนขาดความรู้เรื่องการนิเทศการศึกษากายในโรงเรียน (14: จ - ฉ)

จากผลการวิจัยทั้ง 3 เรื่องดังกล่าวแล้ว พอสรุปได้ว่า การจัดการนิเทศ การศึกษากายในโรงเรียนนั้น ยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ กล่าวคือ ไม่มีกระบวนการ ปฏิบัติที่แน่นอน มีปัญหาอุปสรรค และต้องการรับการสนับสนุนปัจจัยต่าง ๆ ซึ่ง สภาพดังกล่าวนี้ต่างกันไปตามพื้นที่และประชากรที่ทำการวิจัย จึงสมควรที่ผู้มีหน้าที่ รับผิดชอบต่อการจัดการศึกษาจะได้ให้การสนับสนุน ส่งเสริมโรงเรียนอย่างจริงจัง เพื่อพัฒนาการจัดการนิเทศการศึกษากายในโรงเรียน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเฉพาะผู้บริหารระดับโรงเรียนซึ่งได้แก่ อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ ในฐานะหัวหน้าสถาน

ศึกษา ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบต่อการนิเทศการศึกษา และงานอื่น ๆ ของโรงเรียน
 ดังปรากฏตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง มาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบ
 ข้าราชการครู พุทธศักราช 2523 คือ "...ติดตาม แก้ปัญหา และนิเทศบังคับ
 บัญชาครู อาจารย์ นักเรียน ตลอดจนเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่
 อย่างถูกต้องครบถ้วน ..." (15: 13) ผู้บริหารจึงเป็นบุคคลสำคัญที่สุดที่จะ
 ต้องเป็นผู้นำครู ทั้งที่ ประถม แสงสว่าง กล่าววว่า "ผู้บริหารเป็นบุคคลหมายเลข
 1 ของโรงเรียน สถานศึกษาจะดีหรือไม่อยู่ที่ผู้บริหาร ดังนั้น ผู้บริหาร
 ควรทำหน้าที่ปรับปรุงคณะครูให้ดีขึ้น และมีหน้าที่รับผิดชอบร่วมกันกับคณะครู"
 (16: 44) การจัดการนิเทศการศึกษา ซึ่งเป็นงานหนึ่งของโรงเรียนนั้น หากผู้
 บริหารไม่ให้ความสนใจ ไม่มีการส่งเสริม สนับสนุน ไม่เป็นผู้นำครู การดำเนิน
 การก็ไม่อาจมีประสิทธิภาพที่ดีได้ ทั้งที่ สังก อุทรานันท์ ไทกลาถึงผู้บริหารใน
 การนิเทศการศึกษาว่า การนิเทศการศึกษาจะไม่บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย
 ในระยะยาวเลย หากขาดการสนับสนุนดูแล เอาใจใส่ และการให้การสนับสนุน
 จากผู้บริหารโดยตรง (17: 5) ผู้บริหารโรงเรียน จึงมีความสำคัญต่อการจัด
 การนิเทศการศึกษากายในโรงเรียนเป็นอย่างมาก

การที่จะทำการส่งเสริมโรงเรียนให้มีการจัดการนิเทศการศึกษากายใน
 นั้น จำเป็นต้องรู้ถึงสภาพปัจจุบันในการจัดการนิเทศการศึกษากายในโรงเรียนที่จะ
 ทำการส่งเสริมในพื้นที่และประชกรนั้นก่อน ทั้งนี้ก็เพื่อจะได้ทำการส่งเสริมให้เป็น
 ไปอย่างสอดคล้องกับสภาพที่เป็นอยู่อย่างแท้จริง ซึ่งจะมีผลทำให้การจัดการนิเทศ
 การศึกษากายในโรงเรียน มีประสิทธิภาพต่อไป

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี เป็นหน่วยงานสังกัดสำนัก
 งานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ มีโรงเรียนใน
 ความรับผิดชอบจำนวน 435 โรงเรียน จัดเป็นกลุ่มโรงเรียนได้ 56 กลุ่ม มีครู
 จำนวน 4,530 คน และมีศึกษานิเทศก์ที่จะทำหน้าที่นิเทศการศึกษาจำนวนเพียง
 22 คน ในจำนวนนี้เป็นศึกษานิเทศก์จังหวัด 10 คน ศึกษานิเทศก์อำเภอ 12 คน
 (18: 3)

จะเห็นได้ว่า อัตราส่วนระหว่างศึกษานิเทศก์ต่อครู เท่ากับ 22: 4530 หรือ เท่ากับ 1: 205.90 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ศึกษานิเทศก์คนหนึ่ง ๆ นั้น ต้องรับผิดชอบครูในจำนวนมาก และจากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล การติดตามผลการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียน และการปฏิบัติงานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรีในรอบปีที่ผ่านมา ในเรื่องการจัดกาเรียนการสอน พบว่าครูที่ไม่มีวุฒิทางการศึกษา ยังขาดความรู้ความเข้าใจในวิธีการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแนวทางของหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 และครูที่มีวุฒิทางการศึกษาซึ่งมีความรู้ความเข้าใจ ก็ยังไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนเท่าที่ควร ทั้งนี้เนื่องจากการนิเทศ การตรวจเยี่ยม กระทำได้ไม่ทั่วถึง ไม่สม่ำเสมอ เนื่องจากสภาพพื้นที่กว้างขวาง โรงเรียนอยู่ห่างไกลและกระจัดกระจายกันมาก การคมนาคมไม่สะดวก บุคลากรและงบประมาณในการนิเทศมีจำนวนจำกัด (18: 4)

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ในฐานะหน่วยงานที่ต่องดูแล สนับสนุน ช่วยเหลือ ส่งเสริมให้โรงเรียนได้ทำหน้าที่ของตนเองอย่างดีที่สุด ใ้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงได้พยายามที่จะแก้ไขเพื่อให้การจั้การนิเทศการศึกษาของจังหวัด มีประสิทธิภาพและมีคุณภาพดีขึ้น และทางหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาได้ คือการส่งเสริมการนิเทศการศึกษา โดยให้มีการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ดังแนวทางในการพัฒนาการศึกษาของจังหวัดกาญจนบุรี ที่ปรากฏในแผนพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษาประจำปีงบประมาณ 2527 ข้อ 2.2 กล่าววว่า "...จะปรับปรุงคุณภาพการศึกษา โดยปรับปรุงการนิเทศการศึกษาให้ทั่วถึงทุกโรงเรียน ให้ศึกษานิเทศก์อำเภอ ครูวิชาการประจำกลุ่มโรงเรียนมีบทบาททางด้านวิชาการมากขึ้น และส่งเสริมให้มีการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน..." (18: 6) ซึ่งแนวทางในการพัฒนาการศึกษานี้ สอดคล้องกับแนวนโยบายในการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติที่ว่า "...ปรับปรุงระบบการนิเทศการศึกษาให้มีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง และให้การนิเทศการศึกษาเป็นไปโดยทั่วถึง..." (19: 19) และเป็นารสอดคล้องกับเป้าหมายของการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529) อีกด้วย

ก่อนที่จะดำเนินการส่งเสริมให้เกิดการจัดทำนิเทศการศึกษาภายใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี มีความจำเป็นที่ต้องจัดทำการศึกษาสภาพการจัดทำนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งผลของการวิจัยนั้น นอกจากจะเป็นแนวทางแก่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่จะดำเนินการสนับสนุนและส่งเสริมโรงเรียนให้จัดทำนิเทศการศึกษาภายในได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นแนวทางแก่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ที่จะจัดทำนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน อันจะเป็นผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของจังหวัดแล้ว ยังสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งทางคณาจารย์ประจำสาขาวิชา นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ได้ร่วมกันจัดทำโครงการทางวิชาการขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการปรับปรุงงานวิชาการเกี่ยวกับหลักสูตร การเรียนการสอน การวิจัยและพัฒนาสังคม ตลอดจนการพัฒนาความรู้ใหม่แก่นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร โดยมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือ

1. ศึกษา ค้นคว้า วิจัย แนวคิดในลักษณะบุกเบิกพหุผลแก่นความรู้แก่นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมกับประเทศไทยในปัจจุบัน
2. ศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อแสวงหาผลการดำเนินงานหรือแนวทางหรือรูปแบบของงานนิเทศการศึกษาซึ่งดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน เพื่อให้ได้ข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาศาสตร์และงานนิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตรให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น (20: 4)

จากจุดมุ่งหมายดังกล่าวนี้ ภาควิชาบริหารการศึกษาได้มีโครงการที่จะศึกษาค้นคว้าเพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา ทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ดังนั้นการวิจัยเรื่องนี้ จึงเป็นส่วนหนึ่งของโครงการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของภาควิชาบริหารการศึกษาอีกด้วย

โดยสภาพทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดกาญจนบุรีนั้น มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษา กล่าวโดยสรุปคือ มีพื้นที่กว้างขวาง ประชากรตั้งถิ่นฐานอยู่อย่างกระจัด

กระจายเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ในท้องที่ที่อยู่ไกลที่ชุมชน การคมนาคมไม่สะดวก โรงเรียนแต่ละแห่งอยู่ห่างไกลกันและกระจัดกระจาย ขนาดของโรงเรียนแตกต่างกัน ทำให้เกิดปัญหาการกระจายอัตรากำลังครูไม่เหมาะสมในระหว่างท้องที่ที่มีการคมนาคมแตกต่างกัน มีครูไม่ครบชั้นในโรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดเล็กมาก สภาพดังกล่าวทำให้คุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนแตกต่างกันไปด้วย (๗๘: ๔ - ๕) ซึ่งก็สอดคล้องกับผลการวิจัยและประเมินผลประสิทธิภาพของการประถมศึกษา ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้ทำการศึกษาไว้ พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาที่มีประสิทธิภาพสูงโดยเฉลี่ยแล้วเป็นโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ และสถานที่ตั้งของโรงเรียนอยู่ใกล้อำเภอ (๕: ๙๕) ระยะใกล้อำเภอดังกล่าว คือ ระยะทางไม่เกิน ๗.๙๒ กิโลเมตร (๕: ๑๖)

โดยขนาดและที่ตั้งของโรงเรียนที่มีระยะห่างจากที่ตั้งของอำเภอ มีผลต่อคุณภาพการศึกษา การวิจัยครั้งนี้จึงทำการศึกษาสภาพการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน โดยจำแนกตามขนาด และที่ตั้งของโรงเรียน โดยศึกษาจากประชากรซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการ ซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดต่อการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ผลการวิจัยจะเอื้ออำนวยต่อการส่งเสริมการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและปัญหาอย่างมากที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี

ขอบเขตของการวิจัย

๑. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ซึ่งเป็นการศึกษาเฉพาะ

กรณีในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี

2. สภาพการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ครอบคลุม
เรื่องต่อไปนี้

2.1- งานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ได้แก่

2.1.1 งานที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ หรือการเรียน

การสอนภายในโรงเรียนโดยตรง ได้แก่

- การสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ครูเรื่อง
การนำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียน
- การปรับปรุงเทคนิควิธีสอนของครู
- การพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพที่แท้
จริงของโรงเรียน
- การจัดทำแผนการสอน กำหนดการสอน
ตารางสอน

- การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
- การผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน
- การวัดและประเมินผลการเรียน
- การปรับปรุงเครื่องมือการวัดผล
- การปรับปรุงวิธีการวัดและประเมินผล

- การนิเทศการสอนในห้องเรียน

2.1.2 งานเกี่ยวกับการพัฒนาครูภายในโรงเรียน ได้แก่

- การปฐมนิเทศครูใหม่
- การอบรมและการพัฒนาความรู้ความสามารถ
ของครูในเชิงวิชาการ
- การอบรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะส่วนตัวของครูที่
เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน
อย่างมีความสุข

2.1.3 งานเกี่ยวกับสิ่งสนับสนุนและบริการด้านอื่น ๆ
ได้แก่

- งานด้านการจัดบริเวณอาคารสถานที่
- งานด้านกิจการนักเรียน
- งานด้านประสานงานกับชุมชนเพื่อประโยชน์
ต่อการเรียนการสอน

2.2 กระบวนการดำเนินงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
ได้แก่

2.2.1 การวางแผน

2.2.2 การสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ร่วมดำเนินงาน
ตามแผน

2.2.3 การดำเนินงาน ประกอบด้วย การติดตามดูแลให้
เป็นไปตามแผนและการบริการ สนับสนุนด้านทรัพยากร
ในการปฏิบัติงาน

2.3.4 การสร้างเสริมขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน

2.3.5 การประเมินผลการปฏิบัติงาน

2.3 ปัจจัยสนับสนุนในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
ได้แก่

2.3.1 บุคลากร ได้แก่ ปริมาณบุคลากร ความรู้ความ
สามารถของบุคลากร

2.3.2 งบประมาณ ได้แก่ ลักษณะงบประมาณ และเวลา
อันเหมาะสมที่ควรจะได้รับงบประมาณ

2.3.3 วัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ ประเภท และเวลาอันเหมาะสม
ที่ควรจะได้รับวัสดุอุปกรณ์

2.3.4 การจัดการ ได้แก่ ความรู้เรื่องการจัดดำเนินงาน
นิเทศการศึกษา ภายในโรงเรียนและความรู้เรื่อง
การนิเทศการศึกษา

- 2.4 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการนิเทศการศึกษาภายใน
โรงเรียน /
3. ประชากรและเอกสารที่ใช้ในการศึกษา ครอบคลุมเฉพาะ
- 3.1 ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
ศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 435 คน
- 3.2 เอกสารทางวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนัก
งานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ที่บันทึกข้อมูลเกี่ยวกับ
การดำเนินงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ได้แก่ สมุด
บันทึกการประชุมประจำเดือน สมุดบันทึกการประชุมทางวิชา
การ โครงการและ/หรือแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน สมุดนิเทศ
การศึกษา และสมุดเยี่ยม

คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย

การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงาน
ที่เกิดจากความร่วมมือ ช่วยเหลือ สนับสนุนซึ่งกันและกันของผู้บริหารและครูในโรงเรียน
เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู อันจะมีผลทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุด
ทางการเรียนของนักเรียน

งานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน หมายถึง งานหรือโครงการทาง
วิชาการที่โรงเรียนจัดให้มีขึ้น เพื่อสร้างเสริมประสิทธิภาพการสอนของครูภายใน
โรงเรียน

การจัดการนิเทศการศึกษา หมายถึง การจัดให้มีการดำเนินงานนิเทศ
การศึกษา

กระบวนการ หมายถึง การจัดดำเนินงานอย่างมีขั้นตอน

ปัจจัย หมายถึง ทรัพยากรที่ใช้ในการจัดดำเนินงานภายในโรงเรียน

ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ หรือ
ผู้รักษาการในตำแหน่งดังกล่าว ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถม

ศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี

โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่เปิดการสอนในระดับประถม

ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี

โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาที่มีนักเรียนตั้งแต่

720 คนขึ้นไป

โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาที่มีนักเรียนตั้งแต่

360 - 719 คน

โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาที่มีนักเรียนตั้งแต่

20 - 359 คน

โรงเรียนใกล้อำเภอ หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาที่ตั้งอยู่ห่างจากที่ตั้ง
ที่ว่าการอำเภอ ไม่เกิน 7.92 กิโลเมตร (5 + 16)

โรงเรียนไกลอำเภอ หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาที่ตั้งอยู่ห่างจาก
ที่ตั้งที่ว่าการอำเภอ เกินกว่า 7.92 กิโลเมตรขึ้นไป

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ผลการวิจัยจะเป็นแนวทางแก่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี
ที่จะดำเนินการส่งเสริมให้มีการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา
ในสังกัดอย่างมีประสิทธิภาพ
2. ผลการวิจัยจะเป็นแนวทางแก่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ที่จะจัดดำเนินการนิเทศการศึกษาภายใน โรงเรียน
อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ผลการวิจัยจะเป็นแนวทางในการพัฒนาศาสตร์ทางกรณีศึกษา

* แบ่งตามเกณฑ์การจำแนกขนาดของโรงเรียน ของสำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีการดำเนินการวิจัย 2 ตอน การวิจัยแต่ละตอนมีวิธีดำเนินการดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การสำรวจสภาพการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน โดยส่วนรวม

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ศึกษาจากประชากรทั้งหมดซึ่งได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 435 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยจะสอบถามในเรื่องต่อไปนี้

- ก. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ข. งานนิเทศการศึกษาที่ไ้จัดขึ้นภายในโรงเรียน
- ค. ความต้องการของโรงเรียน เกี่ยวกับปัจจัยที่จะมาช่วยสนับสนุนในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน

ง. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน แบบสอบถามดังกล่าวมี 4 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 คำถามที่เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบ (check-list) และแบบเติมคำในช่องว่าง (fill in the blank)

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับงานนิเทศการศึกษาที่จัดขึ้นในโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบ (check-list) ชนิด 2 ตัวเลือก คือ "มี หรือ ปฏิบัติ" และ "ไม่มี หรือ ไม่ได้ปฏิบัติ"

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับความต้องการของโรงเรียนในเชิงปัจจัยที่จะมาช่วยสนับสนุนในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน มี 2 ลักษณะ คือ

- 3.1 มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบ (check-list) ชนิด 2 ตัวเลือก คือ "ต้องการ" และ "ไม่ต้องการ"
- 3.2 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิด (open-ended) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามระบุปัญหาที่พบนอกเหนือไปจาก ส่วนที่ 3.1

ส่วนที่ 4 คำถามที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ

- 4.1 มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบ (check-list) ชนิด 2 ตัวเลือก คือ "มี" และ "ไม่มี"
- 4.2 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิด (open-ended) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถาม ระบุปัญหาที่พบ นอกเหนือไปจากส่วนที่ 4.1

การจัดการกับข้อมูล จัดการกับข้อมูลจากแบบสอบถามทั้ง 4 ส่วนโดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) คำนวณหาการร้อยละ (percentage) และนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง ในส่วนที่เป็นคำถามแบบปลายเปิด (open-ended) ทั้งในแบบสอบถามส่วนที่ 3.2 และ 4.2 ทำการวิเคราะห์เนื้อหา โดยการรวบรวมความคิดเห็นและเรียงลำดับความถี่

ตอนที่ 2 การศึกษาสภาพการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน จากกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างประชากร ใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรจากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) จากประชากรที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 435 คน โดยมีวิธีดำเนินการดังนี้

1. จัดโรงเรียนเป็นรายอำเภอ

2. จำแนกโรงเรียนในแต่ละอำเภอเป็น 3 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก

3. จัดจำแนกโรงเรียนในแต่ละขนาดออกเป็น 2 ประเภทคือ โรงเรียนที่อยู่ใกล้อำเภอ และโรงเรียนที่อยู่ไกลอำเภอ

4. จัดสุ่มตัวอย่างโรงเรียนในแต่ละประเภท ประเภทละ 1 โรงเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 39 คน จาก 39 โรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้เครื่องมือ 2 ชนิดคือ

1. แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง (structured interview) ซึ่งประกอบด้วย 2 ลักษณะ คือ

1. แบบตรวจสอบรายการ (check-list)
2. แบบคำถามปลายเปิด (open-ended)

2. แบบศึกษาเอกสาร เป็นแบบสำหรับรวบรวมข้อมูลจากเอกสารของโรงเรียนที่บันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดดำเนินงานนันทนาการศึกษาภายในโรงเรียน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check-list) และแบบสำหรับบันทึกรายละเอียดของข้อมูลที่ได้ออกจากการศึกษา

การจัดการกับข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา แจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ นำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง แล้วทำการแปลผลข้อมูล สรุปอภิปรายผลและให้ข้อเสนอแนะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลที่ได้อจากแบบสอบถาม ใช้วิธีการส่งแบบสอบถามผ่านหน่วยงานต้นสังกัด โดยออกหนังสือราชการจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี เพื่อขอความร่วมมือจากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ให้รับผิดชอบในการส่งแบบสอบถาม

ตามไปโรงเรียนและรับคืนมาให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี

2. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และศึกษาเอกสาร ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยออกไปสัมภาษณ์และศึกษาเอกสารด้วยตนเอง

ลำดับชั้นในการเสนอผลการวิจัย

รายงานผลการวิจัยจัดลำดับการนำเสนอเป็น 5 บท ดังนี้

- บทที่ 1 บทนำ เสนอความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย และลำดับชั้นในการเสนอผลการวิจัย
- บทที่ 2 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา และการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
- บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัยโดยละเอียด กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดการกับข้อมูล
- บทที่ 4 ผลการวิจัย กล่าวถึง ผลที่ได้จากการจัดการกับข้อมูล แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการศึกษาเอกสารต่าง ๆ ของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการจัดดำเนินการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
- บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

บรรณานุกรม

ภาคผนวก